

mee nu!

Nieuwe sociale professional ontstaat in de praktijk

Decentralisatie van de zorg naar gemeenten heeft niet alleen consequenties voor de doelgroepen en cliënten. Ook de rol van de sociale professional verandert. MEE manager Miranda Martens nodigde collega's uit voor een rondetafelgesprek. Hoe krijgen de veranderingen vorm in de praktijk van welzijn en zorg, daar waar het telt?

Veranderen

Er gaat nogal wat gebeuren de komende jaren. Het nieuwe regeerakkoord stapelt op de eerder aangekondigde veranderingen nog een berg(je) extra veranderingen. Het wordt daarmee een meer en meer complexe opgave om zorg en ondersteuning zodanig te organiseren dat die mensen die echt niet zonder kunnen het ook daadwerkelijk ontvangen.

Maar ik houd zelf niet zo van doemdenken, dus zoek ik in de extra veranderingen naar nieuwe uitdagingen.

Voor mij begint wel steeds duidelijker te worden dat de grootste opgave rondom al die veranderingen bij de burger zelf ligt. We vragen namelijk vooral van de burger om zich aan te gaan passen: meer zelf doen, meer het netwerk betrekken en minder een beroep op de overheid doen.

Voor een aantal groepen burgers is het vast best mogelijk om daar stappen in te zetten, maar er zijn ook groepen die dat heel lastig zullen vinden en misschien ook niet zonder ondersteuning kunnen. En precies daar zit een verandering die professionals moeten gaan doormaken: hoe krijg je burgers, cliënten, mee in deze beweging?

Maar voordat je als professional anderen mee kunt nemen in die beweging, moet jezelf natuurlijk ook beseffen en ervaren dat je onderdeel bent van diezelfde beweging. Tijdens een discussieochtend op de Christelijke Hogeschool Ede heb ik daarom gepleit het vak 'verandermanagement' een prominente plek te gaan geven in het curriculum voor de nieuwe sociale professional. Het is van belang dat professionals meer en meer zelf in staat zijn om de context om hen heen te duiden en daar de eigen positie in te herijken. Veranderkundig onderlegd zijn maakt het mogelijk om als professional de succesvolle schakel te zijn tussen beleidsmakers enerzijds en burgers en cliënten anderzijds.

Een uitdaging voor overheid, zorg, welzijn en onderwijs.

BEN HAMMER

DIRECTEUR-BESTUURDER MEE VELUWE

Inhoud

■ Van de redactie	2
■ Nieuws	3
■ Nieuwe sociale professional ontstaat in de praktijk	4
■ Het gezicht van MEE	5
■ Nieuws	6
■ Signalen	7
■ En nu de cliënt	8

kort nieuws

Care Academy Veluwe

Binnen de regio Noord-Veluwe – een samenwerkingsverband van 6 gemeenten – is de Care Academy Veluwe actief. Speerpunt is de innovatie in de zorg te bevorderen en daarvoor huidige professionals verder op te leiden. De Care Academy is een samenwerkingsverband van zorg- en onderwijsinstellingen. Nu, in tijden van grote veranderingen binnen zorg en welzijn is een dergelijke Academy van grote betekenis voor huidige professionals. Voor meer informatie over de Care Academy: www.regionoordveluwe.nl.

Transformatie AWBZ en Wmo begeleiding

De gemeente Epe is na de val van het kabinet niet stil blijven zitten. Als een van de weinige gemeenten is Epe in gesprek gebleven met cliëntvertegenwoordigers en aanbieders om gezamenlijk na te denken over de wijze waarop de gemeente in de toekomst vorm kan geven aan begeleiding aan mensen met een beperking. In november heeft de gemeente een werkconferentie georganiseerd. Tijdens deze conferentie heeft MEE actief bijgedragen aan het meedenken over nieuwe oplossingsrichtingen. Een kort verslag hiervan is als artikel op de achterpagina van dit magazine opgenomen. MEE Veluwe hoopt ook, nu er meer duidelijkheid komt over de op handen zijnde decentralisaties, actief betrokken te kunnen blijven bij transformaties in andere gemeenten.

Zorgen over effecten voor mensen met een beperking

MEE Nederland is verheugd dat het kabinet het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking gaat ratificeren. Dat betekent dat het nieuwe kabinet participatie van mensen met een beperking belangrijk vindt. Toch maakt MEE zich zorgen over de participatiemogelijkheden omdat het regeerakkoord ingrijpende maatregelen voor mensen met een beperking bevat. Lees meer over de gevolgen op www.mee.nl.

Werkbezoek 4 fractieleden Groen Links

Het jaarverslag 2011 van MEE Veluwe was voor vier Apeldoornse fractieleden van GroenLinks de aanleiding om een afspraak te maken met MEE Veluwe om eens een kijkje te nemen achter de schermen. Tijdens het werkbezoek op donderdag 29 november werd onder meer gesproken over de Wmo, de komende veranderingen en de samenwerking die MEE Veluwe heeft met MD Veluwe, de Kap en Wisselwerk. De fractieleden vonden het mooi om te zien hoe ze ieder op hun eigen terrein elkaar aanvullen.

Nieuwe sociale professional ontstaat in de praktijk

De politieke knopen zijn nog niet allemaal doorgehakt, maar het staat wel vast dat gemeenten het sociale domein gaan beheren, en dat de komende jaren veel verandering zullen brengen. Decentralisatie gaat gepaard met bezuinigingen en onzekerheid en roept daardoor de nodige weerstand op, maar je kunt ook de positieve kant zien. De gedachte dat groeiende zelfredzaamheid voor iedereen een goede zaak is, vindt brede ingang. De nadruk komt meer te liggen op wat mensen wèl kunnen. Vaker een beroep doen op de eigen kracht van mensen, en op persoonlijke en lokale netwerken, werkt sociaal versterkend.

Specialist en generalist

De financiële transitie is maar één aspect. Om in het nieuwe landschap duizend bloemen te laten bloeien, is een transformatie nodig. Een beweging naar nieuwe samenwerkingsvormen, maar ook beweging op het individuele niveau van de professional. 'Zorgen voor' wordt steeds meer 'zorgen dat'. Volgens alle deelnemers aan het gesprek zijn die veranderingen al een tijdje gaande. Chérif ait Abderrahman is manager bij welzijnsorganisatie Welstede in Ede. 'Onze medewerkers hebben goed zicht op wat er speelt in de wijken en dorpen. Ze werken aan laagdrempeligheid en verbinding. Ze zorgen steeds meer dat mensen voor zichzelf zorgen en de weg kunnen vinden. Ze worden van specialist meer generalist.'

Netty van Middendorp is hoofd zorgloket bij Careander. 'Dat is heel herkenbaar. Onze zorg richt zich steeds meer op het individu. De indicatie bepaalt de individuele behoefte. Bij Careander kunnen mensen met een verstandelijke beperking wonen, werken of ambulante begeleid worden. Er wordt nu in Ede een woonvorm gebouwd waarbij ieder een eigen appartement krijgt met daarnaast een steunpunt. Je ziet dat medewerkers zich meer moeten richten op organiseren in plaats van zelf doen. Dat betekent anders werken en is vaak een uitdaging.'

Visie en vertaalslag

Elize Lam is projectleider innovatieve projecten bij Transfer Sociale Studies van de Christelijke Hogeschool Ede. 'De visie op cliëntondersteuning hangt wat mij betreft niet af van het zorgzwaartepakket. Ook in de tweedelijnszorg zou zorg gebaseerd moeten zijn op dezelfde uitgangspunten, zoals de eigen kracht van mensen, het versterken en betrekken van het

V.l.n.r. Miranda Martens, Netty van Middendorp, Chérif ait Abderrahman, Elize Lam

netwerk.' Miranda vult aan: 'Vaak worden nu nog verschillende talen gesproken. In de tweedelijnszorg zijn wel specialisten nodig. En bij MEE denken we weer juist vanuit groepen, zoals bij lotgenotencontact.'

Chérif: 'De decentralisatie is voor veel gemeenten nog een grote puzzel. Je kunt straks ook daarom lokale verschillen verwachten. Succes is niet alleen afhankelijk van de gemeenten, maar ook van het werkveld. Wij moeten de vertaalslag maken. Dit vraagt bij iedereen om een andere manier van denken en andere competenties. Nieuwe vormen van samenwerking ontstaan overal waar vooruit wordt gekeken. Deels gebeurde dat ook al zonder decentralisatie, maar die zorgt wel voor versnelling van het proces. Het dwingt ons allemaal in een nieuwe richting.'

Rollen en competenties

In de scholing en ontwikkeling van professionals is ook een verschuiving zichtbaar, zowel in de opleiding als de praktijk. Netty: 'Wij bekijken hoe onze medewerkers hun nieuwe rol als begeleiders kunnen invullen. Die rol was voornamelijk uitvoerend, nu moeten ze meer

regisseurs worden. Op praktisch niveau roept dat soms weerstand op, terwijl wij proberen te zien hoe het wèl moet kunnen.'

Elize ziet dezelfde weerstand bij sommige studenten. 'De rol van de eerstelijns sociale professional verandert van hulpverlener naar coach. Het nieuwe competentieprofiel sociaal werker Maatschappelijke Ondersteuning geeft daarvoor handvatten, maar de implementatie vraagt om een veranderproces. Studenten willen zórgen, daarom kiezen ze voor dit vak. De kunst is hen te laten ontdekken dat deze nieuwe rol ook kan aansluiten op hun passie. Een rol als coach kan bovendien bevrijdend werken.'

Ondernemerschap

Miranda heeft dat laatste al vaker zien gebeuren. 'Het is genieten als je iemand de eigen kracht ziet ontdekken. Op dat moment sluit je aan op de werkelijke vraag. De uitdaging voor sociale professionals is om samen dienstverlening te ontwikkelen waarmee je dat kunt bereiken. Er is vrylechting voor nodig, een cultuur van uitwisseling, van kennis halen en brengen, maar ook van persoonlijk leiderschap en ondernemerschap.'

Netty: 'Wij zijn al behoorlijk ondernemend. We onderhouden intensieve contacten met veel partijen en door inkoop sluiten we nauw aan op persoonlijke wensen. Bij leiderschap hoort ook het aangeven van grenzen, bijvoorbeeld richting gemeenten.' Chérif: 'Dat is zeker waar, we moeten de professionals de ruimte geven die nodig is om binnen de opdrachten het resultaat voorop te kunnen stellen, ondernemerschap te laten zien en verantwoordelijkheid te nemen.' Elize besluit: 'Dat vraagt ook om een ander soort aansturing. Lerende professionals moeten fouten kunnen maken. Het is essentieel dat het management achter hen staat, rugdekking geeft. Dan durven professionals meer te laten zien van wat ze in huis hebben.'

het gezicht van MEE

Vijf consulenten Samenleven en Wonen van MEE Veluwe volgen de post hbo opleiding Casemanagement bij de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Wat leren zij tijdens deze opleiding en hoe passen ze dit toe in de praktijk? We vragen het aan Hanneke ten Have en Dionne van Milaan.

Hanneke ten Have

Dionne van Milaan

Waarom volgen jullie deze opleiding?

Hanneke: 'In het kader van de sluitende buurtaanpak in de gemeente Apeldoorn zijn we in de gelegenheid gesteld om deze opleiding te volgen, met provinciale gelden. Samen met organisaties als Bureau Jeugdzorg, Leger des Heils, MD Veluwe, woningbouwcorporaties en de politie vormen we één van de vier Sociale Teams in Apeldoorn. Het doel van zo'n Sociaal Team is wijkgericht multiprobleem gezinnen in beeld krijgen en de juiste ondersteuning bieden. Eén keer per maand komen we bij elkaar om de casussen te bespreken. Deze opleiding tot casemanager is een investering van de gemeente in de professionaliteit van de Apeldoornse keten.'

Waar ligt de nadruk op tijdens de opleiding?

Dionne: 'Het is een op maat gemaakte "gecertificeerde" opleiding die we samen met nog zo'n twintig mensen van andere organisaties uit het Sociaal Team volgen. Middels verschillende methodieken verbeteren we onze vaardigheden, zoals het houden van overzicht en het goed op elkaar in laten spelen van de verschillende organisaties. Optimaal

gebruik maken van elkaars expertise kan alleen maar als je goed weet wie wat doet. En deze integrale aanpak is ook prettig voor de cliënt. Er is 1 plan per gezin, waarin de rol van alle hulpverleners met de doelen op zowel de korte als de lange termijn vermeld staan. Het is voor de cliënt én voor de hulpverleners duidelijk wie wat gaat doen. Met deze werkwijze proberen we het aantal hulpverleners waarmee een gezin te maken krijgt, te verminderen.'

Hanneke: 'Maar tijdens de opleiding is er bijvoorbeeld ook aandacht voor het nog beter herkennen van patronen binnen een gezin, zodat je snapt waarom iemand bepaalde dingen doet. We onderscheiden feiten van veronderstellingen. Dit inzicht is nodig om een gezinssituatie goed te kunnen beoordelen. En als je goed snapt hoe de rollen verdeeld zijn binnen een gezin kun je ook de omgeving beter ondersteunen in de omgang met elkaar. Ook wordt er veel aandacht besteed aan het in kaart brengen van het eigen netwerk van het gezin; hoe dit versterkt, uitgebouwd en behouden kan worden. Daarnaast bekijken we hoe wij een schakel kunnen zijn tussen het gezin en de buurt.'

Wat betekent dit in de praktijk?

Hanneke: 'Het vraagt om een hele outreachende houding. Binnen een multiprobleem gezin kijk je dus niet meer alleen naar de hulpvraag van 'jouw' cliënt, maar kijk je ook naar de gezinssituatie. Het doel is niet om die ene cliënt op weg te helpen, maar om te zorgen dat het hele gezin zo zelfstandig mogelijk verder kan. Juist doordat we vroegtijdig integraal kijken naar een complexe zorgvraag voorkomen we vaak dat de situatie uit de hand loopt en later veel geïnvesteerd moet worden. Recentelijk gaf bijvoorbeeld een woningcorporatie aan dat een gezin al twee maanden achterliep met het betalen van de huur en dat er klachten over dit gezin binnen waren gekomen van de bovenburen. Tijdens een huisbezoek van een consulent kwamen diverse misverstanden boven tafel waarvoor een oplossing is gevonden. Zonder deze vroegtijdige signalering was de kans groot geweest dat dit gezin op straat was komen te staan met alle gevolgen en kosten van dien. Wat mij betreft is dit een goed voorbeeld van integrale samenwerking op het juiste moment.'

kort nieuws

Gelderse Autisme Informatiedag

De drie Gelderse MEE-organisaties en de NVA regio Gelderland organiseren de Gelderse Autisme Informatiedag. Het vindt plaats op zaterdag 2 maart 2013 in het TechCenter aan de Galvanistraat 13 in Ede. Net zoals voorgaande jaren zijn er korte lezingen te volgen en is er een informatiemarkt waar diverse organisaties, instellingen en bedrijven zich presenteren. Zie voor meer informatie en aanmelding www.meeveluwe.nl.

Netwerkbijeenkomst Maatschappelijke Zorg Noord-Veluwe

Thema: 'Doe het (lekker) zelf!'

De vooraankondiging voor de jaarlijkse Netwerkbijeenkomst voor alle organisaties die werkzaam zijn binnen de maatschappelijke zorg op de Noord-Veluwe is verstuurd. De bijeenkomst vindt plaats op donderdag 7 februari 2013 van 12.00 tot 17.00 uur in Elburg. Nadere informatie over aanmelden, de locatie en het programma volgt begin januari 2013. Het doel van de netwerkbijeenkomst is het verbinden, ontmoeten en netwerken, het delen van ervaringen en het samen bespreken van actuele thema's. Bent u geïnteresseerd, maar heeft u geen uitnodiging ontvangen? Geef dan naam, instellingsnaam en e-mailadres door via NetwerkbijeenkomstMZ@regionoordveluwe.nl.

Pilot BlueCall Phone

MEE Veluwe en MEE Oost-Gelderland gaan de komende maanden samen met een aantal cliënten de BlueCall Phone testen. In België wordt er al succesvol gebruik van gemaakt. Mensen met een verstandelijke beperking krijgen een smartphone waar ze samen met hun begeleider informatie invoeren. De telefoon helpt deze mensen onder meer bij de organisatie van hun dagelijkse leven en het zelfstandig op pad gaan. Ze kunnen er eenvoudig mee bellen, er zit een fotofunctie op om makkelijk te communiceren en een agenda met herinneringen. Via de BlueAssist-functie kunnen ze ook hulp vragen aan mensen die ze tegenkomen. Doel is het vergroten van de zelfredzaamheid. In geval van nood kan eenvoudig een beroep op hulp gedaan worden. De gemeente Apeldoorn financiert de telefoons en abonnementen in deze pilot.

signalen

..... Meer mensen met financiële problemen

Het aantal mensen dat bij MEE aanklopt in verband met financiële problemen neemt steeds meer toe. De gevolgen van de financiële crisis worden in steeds grotere mate merkbaar. Er zijn meer schulden en de schulden zijn hoger. Tegelijkertijd signaleren we dat de toegang tot schuldhulpverlening steeds lastiger is. MEE Veluwe heeft speciale dienstverlening ontwikkeld om de toeleiding naar schuldhulpverlening te verbeteren. Ook zijn we met scholen en sociale werkvoorzieningen in gesprek om financieel kwetsbare mensen voor te lichten en vaardiger te maken met betrekking tot het regelen van de financiën. MEE Veluwe roept scholen en aanbieders op om samen te werken aan een integraal preventief aanbod.

..... Vriendenkringen, een beproefd concept

Al jaren ondersteunt MEE andere organisaties in de opzet van Vriendenkringen voor mensen met een beperking. Juist nu de kracht van het sociale netwerk centraal staat, is er steeds meer vraag naar Vriendenkringen. Voor mensen met beperkingen is het aangaan en onderhouden van sociale contacten niet altijd vanzelfsprekend en vaak lastig, waardoor zij gemakkelijk in een isolement terecht komen. Het opzetten van Vriendenkringen en, nog belangrijker, het in stand houden ervan doen we dan ook altijd in samenwerking met een reguliere (welzijns)organisatie. Professionals zijn nodig om de Vriendenkringen te organiseren en coördineren en om de vrijwilligers, die de Vriendenkringen begeleiden, te ondersteunen. MEE Veluwe wil aan alle vraag naar Vriendenkringen voldoen en roept organisaties op om samen met ons voldoende aanbod te ontwikkelen!

Onderzoek informatiebehoefte: Wat wilt u weten?

Graag houdt MEE Veluwe u op de hoogte van interessante ontwikkelingen binnen zorg & welzijn en binnen MEE Veluwe. Al enkele jaren doen wij dit middels deze MEE nu! en een digitale nieuwsbrief. Bent u hierdoor voldoende op de hoogte? Heeft u suggesties voor verbetering? MEE Veluwe hoort het graag van u! Wij vragen een korte vragenlijst in te vullen op onze website. www.meeveluwe.nl/onderzoekmeenu
Alvast hartelijk bedankt voor uw medewerking!

en nu de cliënt...

Niet denken vanuit het aanbod, maar vanuit de vraag en behoefte van de cliënt

Op initiatief van de gemeente Epe kwamen op maandag 26 november tientallen organisaties bijeen om te spreken over de decentralisatie van de begeleiding. Ook MEE Veluwe was hierbij aanwezig. Aan de hand van fictief samengestelde casussen werd in groepen van ongeveer 20 professionals gezocht naar een antwoord op de centrale vraag: 'Hoe gaan we naast de cliënt staan en hoe kunnen we met minder middelen méér kwaliteit leveren?'

De casus van familie De Vries:

Het gezin De Vries bestaat uit vader John (38), moeder Anja (37), dochter Priscilla (13) en zoon Jeffrey (11). Het gezin woont in een huurwoning in Epe. John werkt in de Friki fabriek in Wezep. Anja heeft praktijkonderwijs gevolgd en is gestopt met werken toen zij trouwde. Priscilla

zit inmiddels op de middelbare school, zij is een echte puber, zoekt de grenzen op en verzuimd veel op school. Jeffrey zit op het speciaal onderwijs. Hij heeft veel wrijving met zijn zus en de ruzies eindigen vaak explosief. Het gezin is inmiddels aangemeld bij de schuld-

hulpverlening. Moeder heeft moeite met het overzicht houden in inkomsten en uitgaven. Door de vele ruzies thuis zijn er relatieproblemen ontstaan tussen de ouders. Hiervoor hebben zij hulp ingeschakeld van het AMW.

De 'gekantelde' aanpak

In het verleden stond het probleem centraal en gingen we dat als hulpverleners 'oplossen'. Het proces van transformatie moeten we samen doen. Zorg, welzijn, cliënten en gemeente moeten elkaar opzoeken, zodat we niet denken vanuit het aanbod van één aanbieder, maar vanuit de vraag en behoefte van de cliënt. Steeds meer maken we de kanteling om met de cliënt en omgeving om de tafel te gaan en hen zelf in actie te zetten. Samen kijken we naar de toekomst. Wat wil de cliënt en wat kan hij/zij eventueel samen met iemand uit het netwerk zelf? Een neef van John blijkt accountant te zijn en is bereid Anja elke twee weken een avond te helpen met de administratie. En de zus van Anja kan erg goed opschieten met Priscilla en helpt Anja nu met het beter begrijpen en benaderen van haar dochter. Deze oplossingsgerichte manier van werken vraagt een hele omslag van de professional en de cliënt. Wat iemand zelf, of het netwerk, kan nemen we niet over. Pas als dat niet (meer) lukt, gaan we kijken naar een collectieve oplossing en als laatste zoeken we een individu gerichte oplossing.

Als je uitgaat van de cliënt, het sociaal netwerk en zijn of haar mogelijkheden dan heb je al een heel ander gesprek dan wanneer je uitgaat van het probleem. Samen kijken naar een 'stip op de horizon' geeft hele andere energie dan wanneer je focust op de problemen.

Colofon

MEE NU! is het relatiemagazine van MEE Veluwe.

Verschijsning 4x per jaar

Oplage 1.400 exemplaren

E-mail redactie@meeveluwe.nl

Fotografie Guido Bogert

MEE Veluwe

Vormgeving Vormvisie BNO Apeldoorn

Druk Drukkerij Twello

Redactie

Ben Hammer

Jan-Peter Stolte

Carien van der Steege

MEE Veluwe wenst iedereen prettige kerstdagen en een goed 2013 toe.

Overname van de artikelen alleen in overleg met de redactie.

MEE Veluwe is er voor mensen met een beperking, chronische ziekte, autisme en hun omgeving.

MEE Veluwe geeft informatie, advies en ondersteuning.

MEE Veluwe is laagdrempelig, onafhankelijk en betrouwbaar.

Centraal kantoor

Postbus 394

7300 AJ Apeldoorn

Kanaal Noord 350

7323 AM Apeldoorn

E info@meeveluwe.nl

I www.meeveluwe.nl